

Utviklingsarbeid er som å skrelle løk...

Av
ANDREAS AASE

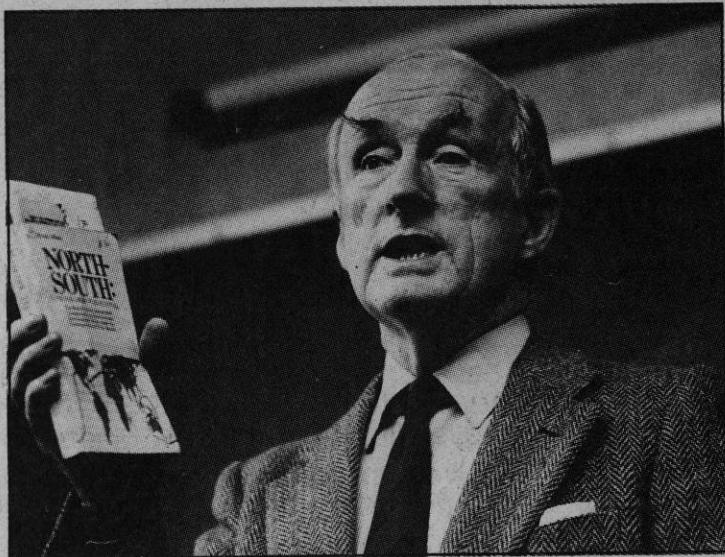
- Det vil ikke bli noe gjennombrudd i arbeidet for en mer rettferdig verden før vi klarer å forandre enkeltmenneskets moral.

- Etiske verdier som ærlighet og uselviskhet må få prege forholdet i og mellom nasjoner på en ny måte.

- Den menneskelige faktor er avgjørende når en diskuterer forutsetningene for utvikling.

At dette budskapet kommer fra en sentral personlighet i bevegelsen Moralsk Opprustning er ikke egnet til å overraske noen. At den samme mannen har vært en sentral britisk utenrikspolitiker i etterkrigstiden stemmer ikke like godt med vårt bilde av en stormaktspolitiker. Archie Mackenzie som denne uken har besøkt Kristiansand, er først og fremst kjent for sitt arbeid som Edvard Heaths høyre hånd under utarbeidelsen av Brandt-rapporten. Imidlertid kan han se tilbake på en rekke verv i utenrikstjenesten, blant annet som britisk delegat i FNs økonomiske og sosiale råd (ECSOC) og som ambassadør i Tunisia.

- Utviklingsprosessen, fortsetter Mackenzie, kan best sammenliknes med å skrelle løk i kontrast til å skrelle en appelsin. I de første optimistiske etterkrigsårene trodde vi at det som skulle til var å sprøyte inn penger i de fattigste landene. Så snart kapitalmangelen var løst, eller det harde skallet på appelsinen var skrelt av, så ville utviklingsprosessen skyte fart, nærmest av seg selv. I dag vet vi at utvikling er en meget komplisert affære. Det hjelper lite med pengeoverføringer og bedre handelsvilkår hvis det ikke skjer en parallell sosial utvikling ved at avstanden mellom fattig og rik minskes. Det hjelper lite med overføring av teknologi hvis ikke mottakeren kan bruke det. Det er videre viktig å være klar over de økologiske og kulturelle dimensjoner ved utvikling. Slik blir altså utviklingsprosessen best å sammenlikne med å skrelle løk. Løser en et problem, møter en bare et nytt. Helt til en kommer til sakens

Archie Mackenzie, medlem av Brandt-kommisjon på Kristiansands-besøk. Kommisjonens rapport har skapt engasjement blant menigmann. (Foto: Åse Halvorsen).

kjerne - enkeltmenneskets moral. Det er her den avgjørende forutsetning for en mer rettferdig verden ligger.

Brandt-rapporten

Det betyr ikke, understreker Mackenzie, at vi ikke skal arbeide med politiske og økonomiske saker. Mitt engasjement i Brandt-kommisjonen lærte meg at vi må lære å se på verden som en enhet der vi alle står i et avhengighetsforhold til hverandre. Det er avgjørende for verdensfreden at både i-landene og u-landene innser dette, og at politikerne anstrenger seg ytterligere i arbeidet for «en ny økonomisk verdensordning».

- *Hvilken betydning har Brandt-rapporten hatt siden utgivelsen i 1980?*

- Først og fremst har den stimulert menigmann til engasjement. Brandt-rapporten ble en bestselger, den ble lest av mange, og en skal ikke undervurdere folkeopinionens mulighet til å legge press på styresmaktene. På et annet plan har den også fungert som et nytt utgangspunkt i forhandlinger mellom i-land og u-land. Møtet i Cancun er et eksempel på et første skritt fremover. Neste års planlagte konferanse for å diskutere de internasjonale økonomiske problemer er et neste. Når dette er sagt, må det understrekes at verdens politikere har gjort alt for lite for å følge opp de anbefalinger rapporten gir.

- *Kritikere har hevdet at Brandt-rapportens hovedmål ikke er at verdens fattige skal få det bedre, men at verdenskapitalismen skal overleve. Kommentarer?*

- Hvis det hadde vært noe i

dette, ville aldri u-landenes representanter ha underskrevet rapporten. En skal huske at det stod en enstemmig kommisjon bak konklusjonene, og medlemmene representerte et vidt spektrum av politiske ideologier og livssyn.

- *Sier Brandt-rapporten noe om moral?*

- Jeg er svært glad for at det var enighet om et avsnitt som understreket at «uansett hvor kloke planer vi har for å bedre menneskenes sosiale og økonomiske kår, så vil de gi små resultater dersom kampen ikke kjempes parallelt i nord og i sør, kampen for å frigjøre menneskene fra avlegse ideer, fra snevre nasjonale interesser og fra nedarvede følelser og fordømmer. En ny økonomisk verdensorden vil kreve menn og kvinner med en mentalitet og en videre horisont...»

- *Hvordan skal denne nye mentalitet skapes?*

- Det er flere kanaler å arbeide gjennom. Både utdanningssystemet og frivillige organisasjoner spiller en viktig rolle i dette arbeidet. Men først og fremst har jeg tro på det personlige eksemplets makt. Dersom nøkkelpersoner på den verdenspolitiske arena fikk et nytt syn på livet i den forstand at de var villige til å etterleve verdier som ærlighet og uselviskhet, tror jeg barrierer ville brytes, is ville smeltes. Jeg har utallige eksempler fra mine mange år som diplomat på at et menneske i kraft av sin høye moral kan påvirke holdninger og avgjørelser i stormaktspolitikken, avslutter Archie Mackenzie, i seg selv et levende eksempel på at Oxfordbevegelsens ideer fortsatt har gjennomslagskraft.